

Crna Gora
Ministarstvo ekonomskog razvoja

**PROGRAM ZA INOVACIJE
2012-2024**

Septembar 2021

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. PROGRAMSKE LINIJE ZA INOVACIJE	5
2.1 PROGRAMSKI OKVIR PODRŠKE INOVACIJAMA MINISTARSTVA EKONOMSKOG RAZVOJA	5
2.1.1 PROGRAMSKA LINIJA PREDAKCELERACIJE STARTAPOVA	5
2.1.2 PROGRAMSKA LINIJA PODRŠKE RANOJ FAZI RAZVOJA STARTAPOVA	7
2.1.3 PROGRAMSKA LINIJA PODRŠKE KLASTERSKIM ORGANIZACIJAMA U S3 OBLASTIMA	9
2.1.4 PROGRAMSKA LINIJA PODRŠKE EUREKA PROJEKTIMA	11
2.1.5 PROGRAMSKA LINIJA ZA STIMULISANJE ZAŠTITE I RAZVOJA PRONALASKA	12
2.1.6 PROGRAMSKA LINIJA ZA PODSTICANJE INOVACIONE KULTURE	14
2.1.7 PROGRAMSKA LINIJA ZA REALIZACIJU EDUKATIVNIH PROGRAMA U S3 OBLASTIMA	15
2.1.8 PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU UČEŠĆU U EU OKVIRNOM PROGRAMU ZA ISTRAŽIVANJA I INOVACIJE „HORIZONT EVROPA“ – STUB III INOVATIVNA EVROPA	16
2.2 INFORMACIJA O PROGRAMSKOM OKVIRU PODRŠKE FONDA ZA INOVACIJE CRNE GORE	17
2.2.1 PROGRAMSKA LINIJA INOVACIJA ZA PREDUZEĆA	18
2.2.2 PROGRAMSKA LINIJA „DOKAZA KONCEPTA“ (PROOF OF CONCEPT)	19
2.2.3 PROGRAM „ZELENIH POSLOVA“	19
2.2.4 PROGRAM INOVACIONIH VAUČERA	20
2.2.5 PROGRAM ZA PODSTICANJE INOVACIJA KROZ PRENOS TEHNOLOGIJE	21
2.2.6 PROGRAMSKA LINIJA KOLABORATIVNIH GRANTOVA ZA INOVACIJE	22
3 PROCEDURA SPROVOĐENJA PROGRAMSKIH LINIJA ZA INOVACIJE	24
4 PREGLED PRAVILA DRŽAVNE POMOĆI ZA OBLAST ISTRAŽIVANJA, RAZVOJA I INOVACIJA	26

1. UVOD

Usvajanjem Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 82/20)¹ uspostavljen je novi zakonodavni okvir kao osnov za kreiranje održivog i efikasnog inovativnog ekosistema u Crnoj Gori.

Ovim zakonom uređuje se organizacija, uslovi, način finansiranja i podsticanja inovacione djelatnosti radi unapređenja nacionalnog inovacionog sistema, a time i ukupnog ekonomskog razvoja Crne Gore.

Naime, članom 11 ovog zakona propisano je da se inovaciona djelatnost, ukoliko se finansira iz sredstava organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave ili fonda koji podstiče inovacionu djelatnost, realizuje kroz inovativne programe i projekte, u skladu sa prioritetima utvrđenim strategijama i programima kojima se uređuje oblast inovacija. U tom smislu, namjera je da Program za inovacije 2021-2024 bude kvalitetan programski osnov u oblasti podrške inovacijama i tehnološkom razvoju, a na osnovu koga će se realizovati brojni inovativni programi i projekti.

Bliže uslove i postupak za odobravanje i način korišćenja sredstava za inovacionu djelatnost, propisuje organ državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave koja realizuje program podrške ili fond koji podstiče inovacionu djelatnost, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna pomoć.

Ministarstvo ekonomskog razvoja je u proteklom periodu aktivno radilo na kreiranju neophodnih preduslova za implementaciju novog zakonskog okvira za inovacionu djelatnost. Aktivnosti su bile usmjerene u tri pravca:

- unapređenje procesa registracije subjekata inovacione djelatnosti, koji su novim zakonskim okvirom jasno izdvojeni u posebne kategorije koje omogućavaju uključivanje i prepoznavanje većeg broja aktera u nacionalnom sistemu inovacija, na način da se identifikuju oni akteri koji suštinski obavljaju inovacionu djelatnost ili pružaju podršku njenoj realizaciji;
- definisanje detaljnih uslova za korišćenje sredstava za inovacionu djelatnost u svrhu finansiranja inovacionih programa i projekata; i
- utvrđivanje liste eksperata i detalja procesa evaluacije inovativnih programa i projekata.

Pored javnog finansiranja, inovaciona djelatnost se realizuje se i kroz posebne programe i projekte pravnih i fizičkih lica u Crnoj Gori.

Zakon o inovacionoj djelatnosti utvrđuje da organ državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave, kao i fond koji podstiče inovacionu djelatnost, raspisuje javni konkurs za finansiranje inovativnih programa i projekata. Na taj način će se realizovati i programske linije utvrđene u ovom programu.

Na strateškom nivou, pored Strategije inovativne djelatnosti koja realizovana u periodu 2016-2020, Crna Gora je u junu 2019. godine usvojila Strategiju pametne specijalizacije 2019-2024 (S3.me) koja je utvrdila prioritete razvoja sa ciljem izgradnje konkurentne prednosti kroz povezivanje sopstvenih snaga u istraživanju i inovacijama s potrebama privrede. Prioritetne

¹<https://me.propisi.net/zakon-o-inovacionoj-djelatnosti/>

oblasti utvrđene ovom strategijom su: Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane; Energija i održiva životna sredina; Održivi i zdravstveni turizam; i Informatično-komunikacione tehnologije kao horizontalni sektor. U periodu nakon usvajanja S3, sva ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije su većinom bila usmjerena na prioritete, programe, projekte i aktivnosti utvrđene ovim strateškim dokumentom, što je i strateško usmjerenje u narednom periodu.

Vlada Crne Gore je početkom jula 2018. godine usvojila Program za dodjelu grantova za inovativne projekte 2018-2020, koji je na osnovu prethodnog zakona kojim se uređivala oblast inovacione djelatnosti i Strategije inovativne djelatnosti, sproveden putem Konkursa za dodjelu grantova za inovativne projekte čiji je ukupan budžet bio milion eura. Zbog pozitivnih efekata ovog programa u smislu podsticanja novih zapošljavanja u sektoru istraživanja, razvoja i inovacija, unapređenja uspostavljanja partnerstava nauka-privreda, te širih partnerstava aktera u sistemu inovacija, ali i podsticanja strateški prioritetnih oblasti razvoja, nastavljena je realizacija ovog programa, koji je u tekstu Strategije pametne specijalizacije preimenovan u „Kolaborativni program za inovacije“ (2019-2024). Kolaborativnim programom za inovacije 2019-2024 utvrđeni su opšti i posebni ciljevi Programa, procedura dodjele grantova za inovativne projekte, proces implementacije grantova, kao i etička pitanja. Kroz ovaj program je do sada realizovan jedan Konkurs za dodjelu grantova za inovativne projekte 2019. godine u iznosu od 700.000 eura.

Međutim, kako su u 2021. godini uslijedile brojne promjene u sistemu inovacija, poput kompletiranja izmjena zakonskog okvira za inovacije, osnivanja Fonda za inovacije Crne Gore, te rada na novim programskim pravcima u prioritetnim sektorima pametne specijalizacije, to je uslovalo potrebu za izmjenama u gore navedenom kolaborativnom programu. Dodatno, imajući u vidu da će Fond za inovacije razviti svoje interne procedure i pravila i imati programsku liniju koja će se naslanjati na Kolaborativni program za inovacije 2019-2024, Program za inovacije 2021-2024 daje pregled i posebnog segmenta podrške kolaborativnim grantovima za inovativne projekte, koji će biti utvrđen kao programska linija Fonda, uz linije navedene u poglavlju 2.2, posebnim programom.

Cilj Programa za inovacije 2021-2024 je da na jednom mjestu prikaže sve relevantne programske linije podrške inovacijama koje su planirane u ovom periodu, koje će olakšati inovacionoj zajednici da prepozna sve instrumente koji će biti dostupni i koji će biti usmjereni na cjelokupni ciklus razvoja inovacije: od same ideje do njene komercijalizacije i izlaska na tržište.

2. PROGRAMSKE LINIJE ZA INOVACIJE

2.1 Programski okvir podrške inovacijama Ministarstva ekonomskog razvoja

Ministarstvo ekonomskog razvoja ulaže u inovacije i tehnološki razvoj realizujući politiku inovacione djelatnosti u cilju snaženja ekonomskog razvoja baziranog na znanju.

Sami početak razvoja startup projekata Ministarstvo podržava putem programa predakceleracije startupova, posredstvom strateških partnera. U 2020. godini realizovani su programi BoostMeUp i Startup Activator, a u 2021. godini će pored ova dva programa biti realizovan i treći, Start1Up. Programi podrazumijevaju intenzivnu mentorsku podršku, edukacije, kao i finansijsku podršku razvoju MVP-a (minimum viable product), a ukupna podrška iznosi 150.000 eura.

U 2021. godini Ministarstvo ekonomskog razvoja će raspisati i prvi konkurs za dodjelu grantova za ranu fazu razvoja startup projekata, za koji je opredijelilo sredstva u iznosu od 200.000 eura, sa vrijednošću podrške do 20.000 eura po projektu.

Razvoj inovacione zajednice podržava se kroz finansijsku pomoć za programe edukacije i obuke, organizaciju događaja, takmičenja, seminara, meetupova, zaštite intelektualne svojine i sl. Takođe, posebna podrška obezbijedena je za učešće u EUREKA programu, a biće otvorena posebna linija podrške i za Okvirni program za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“. Iznos podrške obezbijedjen za ove namjene u 2021. godini iznosi 160.000 eura.

Nakon 2021. godine, dio programskih linija preuzeće novoformirani Fond za inovacije, kao tijelo koje implementira inovacionu politiku i podstiče subjekte inovacione djelatnosti kroz različite programe podrške. U tom smislu, Ministarstvo ekonomskog razvoja će svake godine donositi odluku koje će programske linije podržati, a u skladu sa Zakonom o budžetu.

Programska podrška inovacijama Ministarstva ekonomskog razvoja predviđena ovim programom utvrđuje opšte karakteristike programskih linija, a Ministarstvo će u okviru javnog konkursa utvrditi detaljnije uslove, kriterijume za izbor, kao i druge detalje u skladu sa pozitivno pravnim propisima Crne Gore.

2.1.1 Programska linija predakceleracije startupova

Način sprovođenja: Javni konkurs za strateško partnerstvo u sprovođenju predakceleracijskog programa za startupove

Predmet Konkursa: Odabir jednog ili više strateških partnera za sprovođenje Predakceleracijskog programa za startupove

Cilj Konkursa: Angažovanje strateškog partnera koji bi bio transparentan posrednik u kreiranju i implementaciji predakceleracijskog programa za startupove putem kojeg se podržavaju preduzetnici u validaciji njihove inovativne ideje na tržištu i daljem usavršavanju startup projekata. Krajnji korisnici programa su fizička lica, odnosno neformalni timovi, koji zajednički razvijaju određenu ideju ili projekat koji ima potencijala da preraste u startup ili već osnovana preduzeća u ranoj fazi razvoja startup ideje. Predakceleracijski program ima cilj da

obuči i podrži do 15 timova iz Crne Gore. Izabranim timovima biće ponuđen niz instrumenata koji im pomažu da bolje razumiju potrebe svojih klijenata, validuju i unaprijede svoj preduzetnički projekat, poput obuka, istraživanja tržišta i identifikovanja prilika, mentorstva i eksterne ekspertize. Na kraju programa, učesnici će imati priliku da predstave svoju ideju pred panelom uspješnih preduzetnika, korporativnih predstavnika, eksperata i potencijalnih investitora. Učesnici u programu će imati mogućnost da pokriju troškove osoblja tokom trajanja programa, kao i troškove vezane za unapređenje startup projekta.

Uslovi za prijavljivanje:

- Organizacija/e koja/e se po svom statutu ili organizacionoj strategiji bave aktivnostima iz domena prenosa znanja, razvoja preduzetništva i tehnoloških inovacija, te srodnim predakceleracijskim i inkubacijskim programima;
- Podnosilac prijave može biti jedno pravno lice ili konzorcijum više pravnih lica, iz poslovnog sektora, državnog sektora, sektora visokog obrazovanja ili nevladinog sektora (uključujući naučnoistraživačke ustanove);
- Ukoliko se prijavljuje konzorcijum, vodeći partner mora biti upisan u Registar inovacione djelatnosti, dok ostali članovi konzorcijuma mogu biti iz Crne Gore ili inostranstva;
- Neophodni ljudski resursi za sprovođenje Programa, sa kompetencijama kao što su: menadžment tehnoloških projekata (softver i hardver), razvoj startapa, marketing (digitalni marketing, crowdfunding, brendiranje), menadžment grantova dobijenih od države ili EU, finansijski menadžment i sl.; i
- Finansijski i administrativni kapaciteti vodećeg partnera za upravljanje programom.

Krajnji korisnici: Fizička lica koja zajednički razvijaju određenu ideju ili projekat koji ima potencijala da preraste u startup ili već osnovana preduzeća u ranoj fazi razvoja startup ideje.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: do 150.000 eura

S obzirom da su tri predakceleracijska programa za startapove već prihvaćena za sufinansiranje u 2021. godini po osnovu konkursa raspisanog krajem 2020. godine za ove namjene, te da je početak njihove implementacije planiran za septembar o.g., Javni konkurs za strateško partnerstvo u sprovođenju predakceleracijskog programa za startapove neće biti raspisan u tekućoj godini, a ukupan budžet za ovu programsku liniju za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Opravdani troškovi:

- troškovi osoblja (za najviše 4 člana po startup timu, iako timovi mogu imati i više članova i za projektni tim koji koordinira aktivnosti i sprovodi Program);
- angažovanje eksternih stručnjaka i mentora;
- materijalni troškovi rada startup timova i za potrebe upravljanja Programom;
- marketing i PR;
- putni troškovi;
- administrativni i režijski; i
- drugi troškovi koje utvrđuje javni konkurs.

Vrsta podrške: Prema vrsti, podrška koju predakceleracijski program pruža spada pod djelatnosti prenosa znanja u slučaju kada su korisnici fizička lica, odnosno pod pomoć za mala i srednja preduzeća u slučaju kada su krajnji korisnici već osnovana privredna društva. Prenos sredstava krajnjim korisnicima u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju

privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, vršiće se pod režimom **de minimis pomoći** (državna pomoć male vrijednosti), te su subjekti koji dobiju ovu pomoć u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21) i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast uređuje. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

Trajanje programa: do 12 mjeseci

2.1.2 Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova

Način sprovođenja: Konkurs za dodjelu grantova za ranu fazu razvoja startapova

Predmet Konkursa: Sufinansiranje startap projekata koji će ponuditi inovativna rješenja u četiri prioriteta područja pametne specijalizacije, a to su: Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane; Energija i održiva životna sredina; Održivi i zdravstveni turizam; i Informaciono-komunikacione tehnologije kao horizontalni sektor

Javnim konkursom biće utvrđena vrsta inovativnog rješenja, kao i prioriteta/e oblast/i pametne specijalizacije, uključujući mogućnost fokusa u okviru prioriteta.

Cilj Konkursa: Unapređenje startap zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih i stvaranje novih startap preduzeća. Konkurs podržava inovativne startap projekte koji nude rješenja s potencijalom za komercijalizaciju u oblastima S3 strategije, kao i za projekte kojima se podstiču socijalne inovacije u oblastima S3 strategije. Kroz ovu finansijsku pomoć omogućava se podrška startapovima da, uprkos novonastaloj situaciji sa COVID-om, nastave razvoj inovativnih rješenja s visokim potencijalom rasta na tržištu ili inovativnih rješenja koja doprinose rješavanju društvenih izazova u prioriteta područjima S3. Takođe, cilj je i unapređenje poslovanja u vidu jačanja njihovih kapaciteta, održivosti i konkurentnosti. Ovom podrškom se želi doprinijeti povećanju broja startapova i njihovom kvalitetu poslovanja, kao i povezivanju crnogorskog ekosistema sa međunarodnim. Dugoročni efekat koji se želi postići je, s jedne strane, povećanje rasta crnogorske ekonomije ulaganjem u startap zajednicu koja se bazira na istraživanju i razvoju, ima skalabilne poslovne modele te potencijal izlaska na globalno tržište, a u skladu sa prioriteta područjima pametne specijalizacije. Sa druge strane, očekuje se da će se podsticanjem socijalnih inovacija doprinijeti održivom razvoju crnogorskog društva, a u skladu sa prioriteta oblastima pametne specijalizacije.

Uslovi za prijavljivanje: Na ovaj konkurs se mogu prijaviti startapovi koji imaju najmanje 2 člana, tek kreću ili imaju poslovnu ideju, kao i startapovi koji već posluju, prošli su ranu fazu razvoja i rade na usavršavanju već postojećeg proizvoda.

Startap je novoosnovano privredno društvo koje nije starije od pet godina i koje kreira, razvija i stavlja u upotrebu inovacije sa visokim potencijalom rasta na međunarodnom tržištu (Zakon o inovacionoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore“ br. 82/20)).

Startapovi koji tek kreću ili imaju poslovnu ideju moraju prije potpisivanja ugovora sa Ministarstvom imati regulisan pravni status, odnosno biće u obavezi da registruju privredni subjekat koji će biti korisnik podrške i pravno odgovoran za sprovođenje projekta.

Prije potpisivanja ugovora, podnosilac prijave je obavezan da se upiše i u Registar inovacione djelatnosti.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

Ukupan budžet: do 200.000 eura

Iznos sredstava kojima će se podržati socijalne inovacije može biti najviše 20% vrijednosti od ukupno dodijeljenih sredstava po ovom Konkursu.

U 2021. godini za ovu programsku liniju izdvojen je iznos od 200.000 eura, a ukupan budžet za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: od 6.000 do 20.000 eura

Opravedani troškovi:

- troškovi zapošljavanja;
- nabavka opreme;
- troškovi vezani za razvoj ideje, proizvoda i usluge;
- troškovi putovanja (u svrhu internacionalizacije poslovanja, obuke i učešća na startup takmičenjima) i
- indirektni troškovi.

Podnosilac prijave u obavezi je da obezbijedi sopstveno sufinansiranje projekta u minimalnom iznosu od 20% od ukupne vrijednosti projekta. Gore navedeno sufinansiranje projekta mora biti obezbijedeno u obliku finansijskih sredstava (novčani doprinos), a može biti obezbijedeno iz drugih izvora, ali se za sufinansiranje ne smiju koristiti sredstva iz Državnog budžeta.

Vrsta podrške: Prema vrsti, grantovi koji se dodjeljuju za ranu fazu razvoja startapova smatraju se državnom pomoći male vrijednosti (de minimis), te su korisnici granta koji dobiju ovu pomoć u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21) i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast uređuje. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

Trajanje projekata: 6 do 12 mjeseci

2.1.3 Programska linija podrške klsterskim organizacijama u S3 oblastima

Način sprovođenja: Javni konkurs za podršku razvoju klsterskih organizacija u S3 prioritetnim oblastima

Predmet Konkursa: Sufinansiranje programa za razvoj strateškog klstera u jednom od četiri prioritetna područja pametne specijalizacije, a to su: Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane; Energija i održiva životna sredina; Održivi i zdravstveni turizam; i Informaciono-komunikacione tehnologije kao horizontalni sektor

Cilj Konkursa: Obezbeđivanje podrške za uspostavljanje i rad strateškog klstera u posebnoj S3 oblasti. Klster treba da radi na jačanju kapaciteta – prije svega ljudskih, kao i na internacionalizaciji domaćih preduzeća. Treba da se fokusira i na povećanju izvoza proizvoda i usluga u prioritetnom sektoru, jačanje inovativne orijentisanosti i konkurentnosti preduzeća sa vizijom snaženja nacionalnog inovacionog sistema i postizanja ciljeva Strategije pametne specijalizacije Crne Gore, kao i pozicioniranje Crne Gore na međunarodnom tržištu. Klster u prioritetnoj oblasti S3 profesionalizacijom svog rada i koordinacijom najznačajnijih aktera iz privrednog i akademskog sektora, ali i drugih relevantnih činilaca u zemlji, treba značajno da utiče na rješavanje uočenih izazova u toj oblasti, kao i na povećanje broja zaposlenih. Cilj je da se osnaži ekonomska djelatnost u posebnoj prioritetnoj oblasti S3.

Uslovi za prijavljivanje:

Na Konkurs se može prijaviti privredno društvo ili nevladina organizacija, kojoj je klsterska djelatnost u prioritetnoj oblasti S3 - osnovna djelatnost, kao i pravno lice koje je aktivno u ovoj oblasti i koordinira aktivnosti na uspostavljanju klsterske organizacije u prioritetnoj oblasti.

a) Postojeći klster: odnosno pravno lice u formi privrednog društva ili nevladine organizacije, kome je klsterska djelatnost u oblasti koja je konkursom utvrđena kao prioritetna. Ovo pravno lice treba da je upisano u Registar subjekata inovacione djelatnosti kao klsterska organizacija.

b) Klster u osnivanju: Za podršku može da aplicira i pravno lice koje je aktivno u prioritetnoj oblasti S3 i koje koordinira aktivnosti na uspostavljanju klsterske organizacije u prioritetnoj oblasti. Pravno lice koje aplicira za podršku biće u obavezi da, prije potpisivanja ugovora, uspostavi klstersku organizaciju u prioritetnoj oblasti S3 kao posebno pravno lice, osnovano kao privredno društvo ili nevladino udruženje i registrovano kao klsterska organizacija.

Broj članova – privrednih društava, naučnoistraživačkih ili inovativnih organizacija, nevladinih udruženja ili drugih konstituenata privrednog društva pod a) odnosno budućeg privrednog društva pod b), treba da bude najmanje 8. Dokaz o broju članova podnosi se u obliku akta o osnivanju.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

Ukupan budžet: do 900.000 eura

S obzirom na činjenicu da su aktivnosti na realizaciji Konkursa za podršku razvoja strateškog prioriteta Strategije pametne specijalizacije Crne Gore – Informaciono komunikacionih tehnologija, koji je raspisan krajem 2020. godine, još uvijek u toku, Javni konkurs za podršku

razvoju klusterskih organizacija u S3 prioritetnim oblastima neće biti raspisan u tekućoj godini, a ukupan budžet za ovu programsku liniju za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Opravdani troškovi i vrsta podrške:

U skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21):

Pomoć za inovativne klustere	
Pomoć za ulaganje	Troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu.
Operativna pomoć	Troškovi osoblja i administrativni troškovi (uključujući režijske troškove) koji se odnose na: (a) podsticanje klastera da bi se olakšala saradnja, razmjena informacija i pružanje ili usmjeravanje specijalizovanih i korisnicima prilagođenih usluga poslovne podrške; (b) promovisanje klastera radi povećanja učešća novih privrednih društava ili organizacija i povećanja vidljivosti; (c) upravljanje objektima klastera; i (d) organizaciju programa obuke, radionica i konferencija kako bi se podržala razmjena znanja, umrežavanje i transnacionalna saradnja.

Obzirom da je Crna Gora u skladu sa Odlukom o regionalnoj mapi pomoći „Službeni list Crne Gore“, br. 022/12 od 23.04.2012, 006/14 od 04.02.2014, 031/14 od 24.07.2014), područje definisano članom 107(3)(a) UFEU, pomoć za ulaganje ima intenzitet do 65% opravdanih troškova i za MSP i za velika privredna društva, a intenzitet operativne pomoći je maksimalno do 50% opravdanih troškova za MSP i za velika preduzeća.

Isti inteziteti pomoći primjenjivaće se u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju.²

Uslovi sufinansiranja preostalog iznosa od strane korisnika podrške biće utvrđeni javnim konkursom.

Trajanje projekata: do 3 godine

² Evropski Sud pravde - definisao preduzeća kao subjekte koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju. Status subjekta na osnovu nacionalnog prava nije odlučujući. Primjena pravila o državnoj pomoći ne zavisi od toga da li je subjekt osnovan u cilju ostvarivanja dobiti. Neprofitni subjekti isto tako mogu nuditi robu i usluge na tržištu. Klasifikacija subjekta kao preduzeća uvijek zavisi od posebne djelatnosti. Subjekt koji obavlja ekonomsku i neekonomsku djelatnost smatra se preduzetnikom/preduzećem samo kad obavlja ekonomsku/privrednu djelatnost.

2.1.4 Programska linija podrške EUREKA projektima

Način sprovođenja: Javni konkurs za sufinansiranje inovacione djelatnosti, tačka 1. Sufinansiranje učešća u EUREKA projektima

Konkurs za sufinansiranje ove namjene obuhvataće dio koji se odnosi za sufinansiranje tekućih projekata odobrenih po osnovu konkursa iz prethodnih godina i dio koji se odnosi na sufinansiranje novih projekata. Planirana sredstva za ovu namjenu će zavisiti od nivoa ugovorenih obaveza po osnovu tekućih projekata i opredijeljenih sredstava za nove projekte.

Predmet Konkursa, tačka 1: Sufinansiranje projekata saradnje istraživačkih ustanova i preduzeća iz Crne Gore, koji se odnose na učešće ovih ustanova/preduzeća u svojstvu koordinatora ili partnera na EUREKA projektima.

Cilj Konkursa, tačka 1: Crna Gora je potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između EUREKA Sekretarijata i zemalja članica EUREKA inicijative 2012. godine postala članica evropske EUREKA mreže za finansiranje tržišno orijentisanih projekata istraživanja i razvoja. Programom se posebno podstiču mala i srednja preduzeća na saradnju sa međunarodnim partnerima u pokretanju istraživačko-razvojnih i inovativnih aktivnosti, kao i na ulaganje u istraživanja i razvoj radi jačanja njihovog inovacionog kapaciteta. Rezultat EUREKA projekta mora biti novi proizvod ili tehnologija u proizvodnji; programski sistem; soj; sorta; bitno poboljšanje postojećeg proizvoda i tehnologije, prototip; nove metode; novi genetski materijal i slično. U okviru konkursa za sufinansiranje inovacione djelatnosti Ministarstvo raspisuje liniju podrške za učešće u EUREKA projektima.

Uslovi za prijavljivanje:

- Na konkurs se mogu prijaviti naučnoistraživačke ustanove i privredna društva iz Crne Gore upisane u Registar inovacione djelatnosti;
- Partneri moraju biti iz najmanje dvije različite zemlje sa statusom punopravnog članstva u EUREKA programu;
- Rezultat projekta mora biti novi proizvod ili tehnologija u proizvodnji; programski sistem; soj; sorta; bitno poboljšanje postojećeg proizvoda i tehnologije, prototip; nove metode; novi genetski materijal i slično;
- Usklađenost programa istraživanja sa Strategijom pametne specijalizacije, Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti i Strategijom inovativne djelatnosti i prioritetnim oblastima istraživanja Ministarstva nadležnog za poslove nauke;
- Step en inovativnosti projekta;
- Kvalitet i originalnost istraživačkog pristupa;
- Mogućnost transfera znanja; i
- Pristup novim tržištima.

Prioritetne/tematske oblasti: Sve tematske oblasti - primjenjuje se bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta u saradnji sa partnerima u konzorcijumu. Prednost pri izboru će imati projekti koji imaju usklađen program istraživanja sa Strategijom pametne specijalizacije i/ili Strategijom

naučnoistraživačke djelatnosti, kao i drugim strategijama koje uređuju oblast inovacione djelatnosti.

Ukupan budžet: do 150.000 eura

U 2021. godini za ovu programsku liniju izdvojen je iznos od 120.000 eura, i to: 90.000 eura za tekuće projekte i 30.000 eura za nove projekte, a ukupan budžet za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: Za projekte koji će stupiti na snagu tokom godine u kojoj se odobrava finansiranje, Ministarstvo će nosiocu projekta iz Crne Gore odobriti iznos do 15.000 € (za jednu istraživačku godinu).

Opravdani troškovi:

- Srednja i sitna oprema;
- Razvojne usluge;
- Troškovi putovanja;
- Ostali razvojni troškovi.

Vrsta podrške: Prema vrsti, podrška koja se dodjeljuje za EUREKA projekte u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, vršiće se pod režimom de minimis pomoći (državna pomoć male vrijednosti), te će ovi korisnici biti u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21) i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast uređuje. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

Trajanje projekata: do 3 godine

2.1.5 Programska linija za stimulisanje zaštite i razvoja pronalaska

Način sprovođenja: Javni konkurs za sufinansiranje inovacione djelatnosti, tačka 2. Stimulisanje zaštite i razvoja pronalaska

Konkurs za sufinansiranje ove namjene biće otvoren svake godine i sadrži dvije kategorije:

- a. Podršku autorima pronalazaka koji su pronalazak zaštitili patentom u zemlji ili inostranstvu; i
- b. Podršku autorima pronalazaka za međunarodnu/evropsku zaštitu pronalaska kod WIPO/EPO

Predmet Konkursa, tačka 2: Stimulisanje pravnih ili fizičkih lica iz Crne Gore koja su u tekućoj godini konkursa zaštitili svoj pronalazak patentom u zemlji ili inostranstvu ili su pokrenula proces međunarodne/evropske zaštite pronalaska kod WIPO/EPO.

Cilj Konkursa, tačka 2: Podsticanje konkurentnosti privrednih društava u Crnoj Gori kroz zaštitu intelektualne svojine u zemlji ili inostranstvu, kao i fizičkih lica koja obavljaju inovacionu

djelatnost (pronatalači ili inovatori) da zaštite svoj pronalazak patentom kako bi pristupili daljem ispitivanju pronalaska, poput ispitivanja u laboratorijskim uslovima, izradi prototipa i daljim fazama razvoja pronalaska koji vode eventualnoj komercijalizaciji i plasmanu na domaće ili međunarodno tržište.

a. Podrška autorima pronalazaka koji su pronalazak zaštilili patentom u zemlji ili inostranstvu

Uslovi za prijavljivanje: Na Konkurs se mogu prijaviti pravna ili fizička lica iz Crne Gore koja su tokom godine u kojoj je konkurs objavljen zaštilili svoj pronalazak patentom u zemlji ili inostranstvu.

Opravdani troškovi i iznos podrške:

- Troškovi nacionalne zaštite pronalaska patentom do 100 €
- Troškovi razvoja pronalaska do 3.000 €, od čega za aktivnosti promocije na međunarodnim sajmovima, konferencijama i sličnim događajima u Evropi (putni troškovi, troškovi smještaja i troškovi promotivnog materijala) do 1.500 €

Iznos sredstava podrške Ministarstva biće određen u zavisnosti od visine troškova postupka za zaštilu pronalaska patentom u zemlji ili inostranstvu kao i predloženog plana ulaganja odobrenih sredstava u dalji razvoj pronalaska.

b. Podršku autorima pronalazaka za međunarodnu/evropsku zaštilu pronalaska kod WIPO/EPO

Uslovi za prijavljivanje: Na konkurs se mogu prijaviti pravna i fizička lica iz Crne Gore koja su, nakon podnošenja prijave Ministarstvu ekonomskom razvoja, za isti pronalazak tekućoj godini konkursa podnijela zahtjev ili namjeravaju da podnesu zahtjev Međunarodnom patentnom birou WIPO (Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu) ili Evropskom patentnom zavodu (EPO).

Opravdani troškovi i iznos podrške:

- Troškovi međunarodne prijave patenta kod WIPO do 3.000 € (<https://www.wipo.int/export/sites/www/pct/en/fees.pdf>); i
- Troškovi prijave patenta kod EPO do 5.000 € (<https://www.epo.org/service-support/faq/own-file.html#faq-199>).

Visina sredstava podrške Ministarstva biće određena u zavisnosti od visine utvrđenih troškova za prijavu patenta kod WIPO/EPO.

Ukupan budžet: do 20.000 eura

U 2021. godini za ovu programsku liniju izdvojen je iznos od 15.000 eura, a ukupan budžet za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove tačke Konkursa po osnovu najviše dvije prijave godišnje, bez obzira na kategoriju za koju se prijavljuje.

Vrsta podrške: Prema vrsti, podrška koja se dodjeljuje za ovu programsku liniju u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, vršiče se pod režimom de minimis pomoći (državna pomoć male vrijednosti), te će ovi korisnici biti u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21) i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast uređuje. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

2.1.6 Programska linija za podsticanje inovacione kulture

Način sprovođenja: Javni konkurs za sufinansiranje inovacione djelatnosti, tačka 3. Sufinansiranje aktivnosti namijenjenih za podsticanje inovacione kulture

Predmet, tačka 3: Podrška aktivnostima koje se odnose na aktivno podsticanje inovacione kulture u Crnoj Gori, putem organizacije takmičenja inovativnih ideja, kampova za intenzivne obuke inovativnih startap timova („bootcamps“), hakatona, motivacionih i sličnih događaja, kreiranja digitalnih alatki i drugih aktivnosti podrške inovacionoj djelatnosti.

Cilj Konkursa tačka 3: Cilj konkursa je da putem ovog segmenta utiče na percepciju inovacija kao šanse za kreiranje ili unapređenje poslovanja; doprinese prepoznavanju kvalitetnih inovativnih ideja, njihovoj afirmaciji i približavanju realizaciji; razvijanju vještina mladih ljudi, potrebnih u procesu inovacija; afirmaciji kreativnosti i inovativnosti u obrazovanju i sticanju poslovnog iskustva; povezivanju timova radi upotpunjavanja vještina i znanja potrebnih u procesu inovacija i slično.

Stoga, aktivnosti treba da imaju jasno definisan cilj, program i rezultate, a u njihovoj realizaciji je poželjno da učestvuju organizacije iz Crne Gore u saradnji s partnerima iz razvijenijih inostranih inovacionih ekosistema.

Uslovi za prijavljivanje: Ustanova/organizacija registrovana u Crnoj Gori

Prije potpisivanja ugovora, podnosilac prijave je obavezan da se upiše u Registar inovacione djelatnosti.

Prioritetne/tematske oblasti: Sve tematske oblasti - primjenjuje se bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta.

Ukupan budžet: do 20.000 eura

U 2021. godini za ovu programsku liniju izdvojen je iznos od 15.000 eura, a ukupan budžet za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Iznos podrške po pojedinačnoj prijavi: Podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove tačke konkursa u iznosu do 2.000 €.

Opravdani troškovi:

- Troškovi osoblja angažovanog na projektu;
- Materijalni troškovi; i
- Putni troškovi.

Trajanje podržanih aktivnosti: do 12 mjeseci

Ustanova/organizacija – podnosilac zahtjeva može ostvariti sredstva po osnovu najviše jedne prijave u toku tekuće godine konkursa.

Vrsta podrške: Prema vrsti, podrška koja se dodjeljuje za ovu programsku liniju u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, vršiće se pod režimom de minimis pomoći (državna pomoć male vrijednosti), te će ovi korisnici biti u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21 i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast uređuje. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

2.1.7 Programska linija za realizaciju edukativnih programa u S3 oblastima

Način sprovođenja: Javni konkurs za sufinansiranje inovacione djelatnosti, tačka 4. Sufinansiranje realizacije edukativnih programa (ljetnjih i zimskih škola za studente i mlade profesionalce) u oblastima pametne specijalizacije

Predmet, tačka 4: Podrška aktivnostima koje se odnose na realizaciju intenzivnih edukativnih programa za studente i mlade istraživače i profesionalce u tekućoj godini konkursa, poput ljetnjih i zimskih škola, u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore.

Cilj, tačka 4: Cilj je da se putem ovog segmenta konkursa angažuju istaknuti profesionalci, naučnici, inovatori i/ili preduzetnici iz zemlje i svijeta, koji bi u strukturiranom obliku, za vrijeme kratkog, ali intenzivnog perioda edukacije (7-15 dana) mogli da doprinesu podizanju nivoa znanja i vještina mladih ljudi (studenata, mladih istraživača i profesionalaca). Programi treba da se odnose na aktuelne i perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da ubrzanom dinamikom unapređuje ljudske resurse i u kojima nacionalni obrazovni sistem još uvijek ne može da razvije potrebne vještine.

Uslovi za prijavljivanje: Ustanova/organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

Ukupan budžet: do 20.000 eura

U 2021. godini za ovu programsku liniju izdvojen je iznos od 10.000 eura, a ukupan budžet za naredne godine sprovođenja biće utvrđen u skladu sa Zakonom o budžetu.

Iznos podrške po pojedinačnoj prijavi: Podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove tačke konkursa u iznosu do 7.500 €.

Opravdani troškovi:

- Troškovi osoblja angažovanog na projektu;
- Materijalni troškovi; i
- Putni troškovi.

Trajanje podržanih aktivnosti: do 12 mjeseci

Podnosilac zahtjeva (ustanova/organizacija) može ostvariti pravo na sufinansiranje aktivnosti koje se odnose na ovu tačku Konkursa, najviše po osnovu jedne prijave u toku tekuće godine konkursa.

Vrsta podrške: Prema vrsti, podrška koja se dodjeljuje za ovu programsku liniju u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, vršiče se pod režimom de minimis pomoći (državna pomoć male vrijednosti), te će ovi korisnici biti u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21) i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast reguliše. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

2.1.8 Programska linija za podršku učešću u EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“ – Stub III Inovativna Evropa

Način sprovođenja: Javni konkurs za sufinansiranje inovacione djelatnosti, tačka 5. Sufinansiranje podrške učešću u EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“ – Stub III Inovativna Evropa

Predmet, tačka 5: Podrška aktivnostima koje se odnose na pripremu projektnih prijava za učešće u EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“ – Stub III Inovativna Evropa (Evropski savjet za inovacije, Evropski inovacioni sistemi i Evropski institut za inovacije i tehnologiju)

Cilj, tačka 5: Cilj je da se putem ovog segmenta konkursa pruži ekspertska podrška u pripremi projektnih prijava kako bi se pospješilo učešće crnogorskih institucija u ovom izuzetno konkurentnom i najvećem EU programu za istraživanja i inovacije.

Uslovi za prijavljivanje: Ustanova/organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koja budu obezbijeđena iz budžeta Crne Gore

Iznos podrške po pojedinačnoj prijavi: Podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove tačke konkursa u iznosu do:

- 5.000 eura ako se prijavio u svojstvu koordinatora projekta;

- 1.000 eura ako se prijavio u svojstvu partnera na projektu.

Podnosilac zahtjeva (ustanova/organizacija) može ostvariti pravo na sufinansiranje aktivnosti koje se odnose na ovu tačku Konkursa, najviše po osnovu jedne prijave u toku tekuće godine konkursa.

Opravedani troškovi:

- Konsultantske/ekspertske usluge.

Vrsta podrške: Podrška namijenjena ovim konkursom odnosi se na angažovanje konsultanata/eksperata, a za aktivnosti koje su relevantne za pripremu projektnih prijedloga za učešće u Okvirnom programu poput: pisanja projektnih prijedloga, mentoringa tokom pripreme projektnog prijedloga, obuka za pisanje i pripremu projektnih prijava i sl.

Prema vrsti, podrška koja se dodjeljuje za ovu programsku liniju u slučaju da se radi o subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, vršiće se pod režimom de minimis pomoći (državna pomoć male vrijednosti), te će ovi korisnici biti u obavezi da postupaju u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, broj broj 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21) i dužni su da postupaju u skladu sa odredbama iz zakonskih akata kojima se ova oblast reguliše. Ukupan iznos pomoći male vrijednosti (de minimis) koja se dodjeljuje jednom korisniku ne smije kumulativno prelaziti 200.000 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Popunjen Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti potrebno je dostaviti Ministarstvu.

S obzirom na to da još uvijek nije zaključen Sporazum o pristupanju Crne Gore EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“, te da je riječ o novim modalitetima podrške koje ovaj program utvrđuje, detaljniji uslovi za prijavljivanje i kriterijumi utvrdiće se javnim konkursom.

2.2 Informacija o programskom okviru podrške Fonda za inovacije Crne Gore

Inovacije prolaze kroz proces inovativnih aktivnosti koje uključuju tri glavne faze: dizajn, implementaciju i marketing. Proces inovacija započinje fazom dizajna koja uključuje analizu problema i iznalaženje rješenja, kroz razvijanje ideje, njenu procjenu i naknadno planiranje projekta. Implementacija uključuje razvoj (konstrukciju), izradu prototipa, probni rad i ispitivanje proizvoda. Marketing uključuje proizvodnju i stavljanje proizvoda na tržište, zajedno sa ulaskom na željeno tržište. U svom najširem smislu, inovativne aktivnosti uključuju sve naučne, tehnološke, organizacione, finansijske i komercijalne korake kojima je namjera da dovedu do primjene inovacija.

Vlada Crne Gore usvojila je Odluku osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću “Fond za inovacije Crne Gore” na sjednici od 11. juna 2021. godine, dok je Statut Fonda za inovacije usvojen na sjednici od 24. juna 2021. godine. Nakon imenovanja Odbora direktora, Fond za inovacije je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS), čime su se stekli uslovi za zvaničan početak rada (septembar 2021.). **Fond za inovacije će razviti niz internih akata i procedura koje će omogućiti sprovođenje programskih linija, čiji je okvir predstavljen u vidu informacije u ovom programu. U cilju sprovođenja inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora, Fond će posebnim programom utvrditi instrumente podrške i način korišćenja ovih sredstava.**

Fond za inovacije biće specijalizovana institucija koja će okupljati unutrašnje i spoljne stručnjake za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, finansiranje od strane EU, finansijsko upravljanje, evaluaciju projekata i praćenje potrebno za sprovođenje vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim kapacitetima crnogorskih preduzeća, i podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Očekuje se da će programi doprinijeti povezivanju istraživanja u priznatim naučnim i istraživačkim centrima sa potrebama privatnog sektora i finansijskim instrumentima, poput početnog i preduzetničkog kapitala, i „poslovnim anđelima“ (business angels). Ukratko, ciljevi različitih programa su: dovesti do efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšati inovacije u privatnom sektoru.

Cilj osnovnih programskih linija Fonda za inovacije, čiji je pregled dat u nastavku, biće uglavnom podsticanje tehnoloških inovacija, a kako bi se stvorio najprikladniji programski okvir za crnogorske potrebe. Koncept se zasniva na pilot osnovnim programskim linijama, jezgrom, u smislu da pokrivaju faze inovacionog lanca vrijednosti koje su usmjerene na specifične ciljeve u skladu sa S3 prioritetima i ciljevima evropskog zelenog sporazuma.

2.2.1 Programska linija inovacija za preduzeća

Osnovne karakteristike: Program inovacija za preduzeća je fokusiran na obezbjeđivanje početnog finansiranja za novoosnovana preduzeća i finansijsku podršku postojećim preduzećima koja razvijaju inovacije za koje postoji potreba na tržištu.

Cilj Programa: razvoj inovativnih preduzeća zasnovanih na znanju i tehnološkoj modernizaciji preduzeća. Programska linija vodi ka jačanju inovativnog potencijala, podsticanju tehnoloških inovacija, podsticanju komercijalizacije, zapošljavanju visokokvalifikovanog osoblja, povećanju broja uspješnih inovativnih kompanija, povećanju investicija u istraživanje i razvoj itd. Pored toga, cilj je podsticanje saradnje sa međunarodnim partnerima iz privatnog i naučnoistraživačkog sektora, povećanje međunarodne konkurentnosti, razvoj ljudskih resursa i otvaranje novih radnih mjesta sa krajnjim ciljem da se osigura održiviji rast crnogorske ekonomije zasnovane na znanju.

Uslovi za prijavljivanje:

- Za podršku kroz ovaj program mogu se prijaviti mikro, mala ili srednja preduzeća (MMSP) registrovana u Crnoj Gori; i
- Ukoliko se prijavljuje konzorcijum, vodeći partner mora biti registrovan u Crnoj Gori, dok ostali članovi konzorcijuma mogu biti iz Crne Gore ili inostranstva.

Prioritetne/tematske oblasti: Biće utvrđene javnim konkursom. Mogu biti sve tematske oblasti - primjenjujući bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta u saradnji sa partnerima u konzorcijumu, uz poseban fokus na strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, a mogu biti i samo u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, uz mogućnost usmjeravanja na posebna fokusna područja.

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koje Fond obezbijedi iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova i drugih izvora finansiranja, u skladu sa zakonom.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: do 150.000 eura po projektu

Trajanje projekata: do 3 godine

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kriterijume za izbor, kao i način korišćenja ovih sredstava.

2.2.2 Programska linija „dokaza koncepta“ (Proof of Concept)

Osnovne karakteristike: Programska linija „dokaza koncepta“ je fokusirana na obezbjeđivanje sredstava za ispitivanje komercijalnog potencijala inovativnog koncepta kroz dodjelu grantova za dokaz koncepta

Cilj Programa: Cilj ovog Programa je da se kroz podršku za dokaz koncepta utvrdi da li je predložena ideja u vezi sa novim postupkom ili tehnologijom izvodljiva i tržišno orijentisana, ukazujući na taj način na izvodljivost daljih ulaganja u razvoj predloženog koncepta. Konkursom se obezbjeđuje finansiranje projekata visokog tehnološkog rizika, tj. onih za koje je nepoznato da li se predloženo rješenje može razviti i biti operativno. Uspješni projekti daju investitorima sigurnost da je postupak tehnički izvodljiv i da je prototip funkcionalan.

Uslovi za prijavljivanje:

- Naučnoistraživačke ustanove ili ustanove visokog obrazovanja, kao i drugi subjekti inovacione djelatnosti (novoosnovana preduzeća, MSP) registrovani u Crnoj Gori;
- Podnosilac predloga projekta mora biti upisan u Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova i/ili Registar inovacione djelatnosti u Crnoj Gori.

Prioritetne/tematske oblasti: Biće utvrđene javnim konkursom. Mogu biti sve tematske oblasti - primjenjujući bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta u saradnji sa partnerima u konzorcijumu, uz poseban fokus na strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, a mogu biti i samo u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, uz mogućnost usmjeravanja na posebna fokusna područja.

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koje Fond obezbijedi iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova i drugih izvora finansiranja, u skladu sa zakonom.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: do 40.000 eura po projektu

Trajanje programa: do 2 godine

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kriterijume za izbor, kao i način korišćenja ovih sredstava.

2.2.3 Program „zelenih poslova“

Osnovne karakteristike: Program „zelenih poslova“ je fokusiran na podršku inovativnim preduzećima u stvaranju i održavanju „zelenih poslova“ koja poboljšavaju životnu sredinu, u skladu sa opredijeljenošću crnogorske Vlade da smanji emisiju štetnih gasova sa efektom staklene bašte (GHG), kao i da doprinese zaštiti ozonskog omotača i prilagođavanju klimatskim promjenama. Ideja programa je pružanje podrške za stvaranje „zelenih poslova“.

Zeleni poslovi u okviru ove programske linije predstavljaju nova radna mjesta koja se direktno odnose na smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG) ili na smanjenje potrošnje energije i sirovina. Pored toga, podrška je namijenjena i transformaciji postojećih radnih mjesta iz „ne-zelenih“ u zelena radna mjesta.

Cilj Programa: Ovaj program namijenjen je crnogorskim inovativnim MMSP, koji razvijaju svoje poslovanje i otvaraju radna mjesta za podršku zelenim aktivnostima. Zelene aktivnosti u okviru ovog programa su one koje doprinose ograničavanju emisija gasova sa efektom staklene bašte ili smanjenju potrošnje energije i sirovina. Krajnji cilj ovog programa je razvoj ljudskog kapitala zaposlenog na zelenim radnim mjestima radi podsticanja tranzicije crnogorske ekonomije ka zelenoj ekonomiji.

Uslovi za prijavljivanje:

- Inovativna MMSP registrovana u Crnoj Gori;
- Podnosilac projekta mora biti upisan u Registar inovacione djelatnosti u Crnoj Gori.

Ovaj programska linija je namijenjena MMSP iz svih sektora, a ne samo iz zelenih.

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kao i način korišćenja sredstava.

Tematski fokus: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koje Fond obezbijedi iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova i drugih izvora finansiranja, u skladu sa zakonom.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: do 30.000 eura po projektu

Trajanje programa: do 2 godine

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kriterijume za izbor, kao i način korišćenja ovih sredstava.

2.2.4 Program inovacionih vaučera

Osnovne karakteristike: Programom dodjele inovacionih vaučera obezbijediće se podsticaj mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) da pojačaju svoje inovativne aktivnosti i da im se pruži pomoć kako bi smanjili vrijeme potrebno za iznošenje ideje na tržište.

Cilj Programa: Bespovratna sredstva – vaučeri imaju za cilj podsticanje kompanija, kroz niz mjera malog obima, da grade svoje inovativne kapacitete koristeći usluge naučnoistraživačkih institucija za poboljšanje ili razvoj novih proizvoda ili procesa. Na ovaj način, vaučeri za inovativna preduzeća doprinose jačanju saradnje između naučnoistraživačkih organizacija i privrede i boljem korišćenju postojeće istraživačke infrastrukture. Takođe, podstiču upotrebu drugih konsultantskih usluga za poboljšanje performansi u vezi sa poboljšanjem proizvoda ili razvojem proizvoda ili procesa, kao i istraživanje i zaštitu intelektualne svojine. Na kraju, važan aspekt vaučera je podsticaj za zaštitu intelektualne svojine kompanije.

Uslovi za prijavljivanje:

- Inovativna MMSP registrovana u Crnoj Gori;
- Podnosilac projekta mora biti upisan u Registar inovacione djelatnosti u Crnoj Gori najkasnije u postupku odobravanja granta, a prije potpisivanja ugovora;
- Naučnoistraživačka ustanova pružalac usluge mora biti upisana u Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova; i
- Drugi pružaoci usluga moraju imati dokazano iskustvo u oblasti koja je kandidovana od strane MMSP.

Tematski fokus: Biće utvrđene javnim konkursom. Mogu biti sve tematske oblasti - primjenjujući bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta u saradnji sa partnerima u konzorcijumu, uz poseban fokus na strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, a mogu biti i samo u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, uz mogućnost usmjerenja na posebna fokusna područja.

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koje Fond obezbijedi iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova i drugih izvora finansiranja, u skladu sa zakonom.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: do 8.000 eura po projektu

Trajanje vaučera: do 12 mjeseci

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kriterijume za izbor, kao i način korišćenja ovih sredstava.

2.2.5 Program za podsticanje inovacija kroz prenos tehnologije

Osnovne karakteristike: Predmet Programa je podsticanje inovacija kroz podršku namijenjenu naučnoistraživačkoj zajednici sa ciljem prenosa tehnologije sa istraživačkih institucija ka sektoru privrede.

Cilj Programa: Cilj ove programske šeme je da grantovima podrži ustanove visokog obrazovanja i naučnoistraživačke ustanove kroz niz manjih instrumenata koji omogućavaju testiranje, zaštitu i korišćenje intelektualne svojine (licenciranje, izdvajanje poput spin-off, itd.), kao i usluge i aktivnosti vezano za analizu tržišta i poslovno planiranje. Transfer znanja i tehnologije je proces koji se javlja u interakciji između visokoškolskih ustanova i naučnoistraživačkih ustanova, s jedne strane, i privrede, odnosno biznis sektora s druge strane, kao i između privrednih subjekata na domaćem ili međunarodnom tržištu. Transfer tehnologije ima važnu ulogu za ekonomiju i društvo u cjelini. Transfer tehnologije je složen proces koji uključuje prenos vještina, znanja, tehnologija, metoda, proizvoda i uređaja između institucija i industrije, s ciljem komercijalizacije naučnog i tehnološkog razvoja.

Uslovi za prijavljivanje:

- Podnosilac projekta može biti akreditovana ustanova visokog obrazovanja ili licencirana naučnoistraživačka ustanova iz Crne Gore;

Podnosilac projekta mora biti upisan u Registar inovacione djelatnosti u Crnoj Gori prije potpisivanja ugovora o grantu.

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kao i način korišćenja sredstava.

Tematski fokus: Biće utvrđene javnim konkursom. Mogu biti sve tematske oblasti - primjenjujući bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta u saradnji sa partnerima u konzorcijumu, uz poseban fokus na strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, a mogu biti i samo u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, uz mogućnost usmjeravanja na posebna fokusna područja.

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koje Fond obezbijedi iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova i drugih izvora finansiranja, u skladu sa zakonom.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: do 5.000 eura

Trajanje aktivnosti: do 12 mjeseci

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kriterijume za izbor, kao i način korišćenja ovih sredstava.

2.2.6 Programska linija kolaborativnih grantova za inovacije

Opšte karakteristike: Predmet ove programske linije je dodjela kolaborativnih grantova za inovativne projekte.

Ciljevi Programa: Cilj ove programske šeme je jačanje konkurentnosti crnogorskih preduzeća kroz sufinansiranje razvoja inovativnih tržišno-orjentisanih proizvoda, usluga i tehnologija, koji imaju veliki potencijal za komercijalizaciju i tržišnu primjenu; podrška prenosu inovativnih ideja iz naučnoistraživačkih ustanova na tržište, kroz saradnju sa partnerima iz privrede ili kroz otvaranje novih preduzeća/spin-off kompanija u Crnoj Gori; i jačanje ljudskih resursa i kreiranje novih radnih mjesta.

Uslovi za prijavljivanje:

- Naučnoistraživačke ustanove, ustanove visokog obrazovanja, centri izvrsnosti i privredni subjekti (inovaciono-preduzetnički centar, poslovni inkubator, privredno društvo, odnosno dio privrednog društva) upisani u Registar inovacione djelatnosti.
- Podnosilac projekta se ne može samostalno prijaviti na Konkurs, već u partnerstvu sa najmanje jednim domaćim pravnim licem, koje ispunjava uslove propisane javnim konkursom.
- Partnerstvo u svom sastavu mora imati najmanje jedan privredni subjekat iz Crne Gore.
- Angažovanje međunarodnih partnera može biti samo po osnovu ugovora o ekspertskim ili konsultatskim uslugama.

Tematski fokus: Biće utvrđene javnim konkursom. Mogu biti sve tematske oblasti - primjenjujući bottom up pristup, odnosno odozdo prema gore, što znači da podnosioci prijava određuju tematsku oblast projekta u saradnji sa partnerima u konzorcijumu, uz poseban fokus na strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, a mogu biti i samo u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore, uz mogućnost usmjeravanja na posebna fokusna područja.

Ukupan budžet: U skladu sa raspoloživim sredstvima koje Fond obezbijedi iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova i drugih izvora finansiranja, u skladu sa zakonom.

Iznos podrške po pojedinačnom projektu: do 100.000 eura

Trajanje projekata: do 24 mjeseca

Fond će u okviru detaljno razrađenog programa utvrditi opšte i posebne uslove, kriterijume za izbor, kao i način korišćenja ovih sredstava.

3 PROCEDURA SPROVOĐENJA PROGRAMSKIH LINIJA ZA INOVACIJE

Sredstva kroz koja se finansiraju inovacioni programi i projekti raspodjeljuju se kroz javne konkurse u skladu sa kriterijumima koji se njima utvrđuju, a u skladu sa programima i strategijama nadležnih institucija³ kojima se podstiče inovaciona djelatnost.

Nakon usvajanja Programa za inovacije 2021-2024, u skladu sa raspoloživim sredstvima, raspisuju se javni konkursi za finansiranje inovativnih programa i projekata, koji osim pozivanja na programsku liniju na koju se odnose, sadrže sljedeće informacije:

- predmet i cilj konkursa;
- prioritetne ili tematske oblasti utvrđene strategijama i programima kojima se uređuje oblast inovacione djelatnosti;
- ukupan iznos sredstava za finansiranje projekata;
- opravdane troškove;
- uslove za prijavljivanje;
- sadržaj prijave;
- bliže kriterijume za izbor projekta prednost pri izboru projekta;
- rok za realizaciju projekata;
- način i rok za dostavljanje prijave projekata; i
- druge relevantne informacije od značaja za realizaciju konkursa.

Dakle, konkurs sadrži podatke o opštim uslovima za učešće, odnosno ko se može prijaviti za podršku i na koji način, šta je potrebno dostaviti od dokumentacije, kao i za koje svrhe se dobijena sredstva mogu koristiti. Konkursi se obavezno objavljuju na internet stranicama nadležnih institucija za njihovo sprovođenje, a u zavisnosti od ciljanih korisnika, mogu se objavljivati u dnevnoj štampi, internet portalima, društvenim mrežama i drugim sredstvima javnog informisanja.

Nakon isteka roka za prijavljivanje na konkurs, nadležna institucija na početku vrši formalnu ispunjenost uslova za učešće na konkursu, pribavlja dodatne podatke/dokumentaciju po službenoj dužnosti, obrađuje dostavljene prijave i upućuje na dalju proceduru. U cilju kvalitetne implementacije i praćenja realizacije određene programske linije, kao i u zavisnosti od vrste konkursa i vrijednosti projekata koji se finansiraju, nadležna institucija može formirati Ekspertsku komisiju i/ili odabrati individualne eksperte za svaku pojedinačnu projektnu prijavu. Ocjenjivanje projekata nezavisni eksperti vrše uz poštovanje načela nezavisnosti, nepristrasnosti, objektivnosti, preciznosti i konzistentnosti u ocjenjivanju. Nakon završene faze ocjenjivanja, formira se rang lista i upućuje se prijedlog za donošenje odluke o odobrenju/odbijanju prijave.

Podnosioci prijave za koje se donese odluka/rješenje o dodjeljivanju podrške, pristupaju potpisivanju ugovora sa institucijom koja sprovodi tu programsku liniju, osim ukoliko nije drugačije definisano u okviru pojedinačne programske linije. Ugovor definiše prava i obaveze ugovornih strana, uključujući prava na intelektualnu svojinu kao i druga prava koja proizlaze iz rezultata projekta.

³ Institucije koje su nadležne za realizaciju inovacionih programa mogu biti: organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave ili fond koji podstiče inovacionu djelatnost (u daljem tekstu: nadležna institucija). U kontekstu ovog programa to su: Ministarstvo ekonomskog razvoja i Fond za inovacije Crne Gore.

Isplate korisnicima sredstava vrše se u prethodno utvrđenim vremenskim intervalima koji se određuju ugovorom o dodjeli sredstava. Prema pravilima o državnoj pomoći, nadležna institucija pokriva dio ukupnih troškova projekta, dok preostali dio troškova mora biti pokriven iz sopstvenih izvora finansiranja i to isključivo u novčanim sredstvima. Finansiranje se zasniva na odobrenom planu rada i finansijskom planu za određeni projekat.

Za uspješnost projekata, a time i samog programa koji nadležna institucija sprovodi, pored procesa evaluacije tokom kojeg se biraju projekti koji će biti finansirani, jednako su važne i faze monitoringa, kontrole i završne evaluacije projekata.

Nadležna institucija prati realizaciju projekata kroz svoje mehanizme monitoringa. Monitoring projekata odnosi se na opšte odnose između institucije koja realizuje program i odobrenog projekta nakon početka finansiranja istog. Najčešće se nadzor vrši nad realizovanim aktivnostima, finansijskoj realizaciji, postupcima sprovođenja javnih nabavki, kao i diseminaciji i promociji finansiranih projekata.

Po završetku realizacije cjelokupnog Programa za inovacije 2021-2024 neophodno je sprovesti proces evaluacije (ex post evaluacija) rezultata i efekta sprovedenog programa. Evaluacija programa vršiće se na osnovu sljedećih kriterijuma: efikasnost, djelotvornost, održivost i relevantnost programa u kontekstu utvrđenih ciljeva. Evaluacijom programa nastoji se izmjeriti njegov dugoročni efekat (uticaj).

Ministarstvo uređuje i vodi bazu podataka za oblast inovacione djelatnosti i subjekti inovacione djelatnosti dužni su da, na zahtjev Ministarstva, dostavljaju potrebne podatke radi vođenja baze podataka.

Ministarstvo obrađuje dostavljene podatke isključivo za potrebe inovacione djelatnosti, vršenja nadzora i obezbjeđivanja i kontrole sredstava, praćenja i analiziranja stanja u inovacionoj djelatnosti, kao i u statističke svrhe.

4 PREGLED PRAVILA DRŽAVNE POMOĆI ZA OBLAST ISTRAŽIVANJA, RAZVOJA I INOVACIJA

Državna pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije (IRI) regulisana je Pravilnikom o listi pravila državne pomoći, „Službeni list Crne Gore”, br. 35/14, 02/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 130/20 i 44/21), Prilogom 1f) - Okvir za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije (52014XC0627(01), SL C 198, 27.6.2014., str. 1-29) i Prilogom 4b)- Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora (32014R0651) SL L 187, 26.6.2014, str. 1-78.

Takođe, državna pomoć za IRI može se dodijeliti i u skladu sa Prilogom 4a) - Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013, str. 1-8).

U skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 12/18), državna pomoć definisana je kao:

1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove; 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu; 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu; i 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Pravila o državnoj pomoći nisu samo specifična za aktivnosti IRI, već se primjenjuju i na druga područja, uzimajući u obzir specifične zahtjeve i okolnosti određenih privrednih djelatnosti. Smisao primjene pravila državne pomoći je očuvanje slobodne konkurencije na (EU) tržištu. Uopšteno govoreći, ova pravila su čuvar zajedničkog, unutrašnjeg tržišta i njihov cilj je da osiguraju da mjere pomoći ne poremete tržište na način koji je suprotan zajedničkom interesu.

U kontekstu IRI, podrška za obavljanje neekonomske aktivnosti obično je dozvoljena. Dozvoljena je podrška i za ekonomsku aktivnost ukoliko je ona samo sporedna aktivnost u odnosu na neekonomske aktivnosti korisnika. Međutim, tamo gdje pomoć „ode predaleko“ za ekonomsku aktivnost (nije sporedna), tada će korisnik pomoći biti tretiran kao preduzeće⁴ u smislu pravila o državnoj pomoći i smatrati se korisnikom državne pomoći, čak i kada se radi o npr. univerzitetu ili javnom naučnoistraživačkom institutu. Evropsko zakonodavstvo i pravila naglašavaju da se ekonomske i neekonomske funkcije jednog subjekta ne smiju miješati i njihovo finansiranje i računovodstvo treba jasno razdvojiti. Posebno nije dozvoljeno unakrsno subvencionisanje ekonomskih aktivnosti javnim sredstvima namijenjenim za neekonomske aktivnosti. Odvajanje poslova i finansiranja u mnogim aspektima nije tako jednostavno, jer jedna radnja često podržava drugu i ovaj posao zahtijeva dobro računovodstvo da bi se

⁴ Evropski Sud pravde - definisao preduzeća kao subjekte koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju. Status subjekta na osnovu nacionalnog prava nije odlučujući. Primjena pravila o državnoj pomoći ne zavisi od toga da li je subjekt osnovan u cilju ostvarivanja dobiti. Neprofitni subjekti isto tako mogu nuditi robu i usluge na tržištu. Klasifikacija subjekta kao preduzeća uvijek zavisi od posebne djelatnosti. Subjekt koji obavlja ekonomsku i neekonomsku djelatnost smatra se preduzetnikom/preduzećem samo kad obavlja ekonomsku/privrednu djelatnost.

izbjegao neželjeni i zabranjeni efekat unakrsnog subvencionisanja u preklapanju ekonomskih i neekonomskih aktivnosti (razdvajanje aktivnosti, a posebno razdvajanje računa).

Naučnoistraživačke ustanove (NI ustanove) često pored svojih neekonomskih djelatnosti obavljaju i neke ekonomske, npr. istraživanje za neko preduzeće. Kako se obje ove aktivnosti NI obavljaju od strane istog osoblja, moraju se jasno razdvojiti različitim postupcima, bilješkama, laboratorijskim knjigama i budžetiranjem. Za to moraju da postoje procedure u unutrašnjoj organizaciji NI, uključujući i univerzitete. Ovo razdvajanje je takođe potrebno kako bi NI imali jasnu i preciznu sliku proporcija različitih aktivnosti koje se odvijaju u jedinicama. Diferencijacija aktivnosti je neophodna (i ne treba je zanemariti!), jer tamo gdje ekonomske aktivnosti ostaju ispod praga od 20% godišnjih kapaciteta NI-a, aktivnosti tog NI-a mogu se smatrati neekonomskim (samim tim finansiranje nije državna pomoć). Ovo će biti ključna preporuka u narednom periodu sprovođenja instrumenata podrške inovacijama.

Prilikom dodjele državne pomoći za IRI sredstva se dodjeljuju za opravdane troškove navedene u Tabeli 1 ovog dokumenta, dok će se poštovati i maksimalni intenziteti pomoći navedeni u Tabeli 2 ovog dokumenta.

Ministarstvo ekonomskog razvoja saglasno ovom Programu će odobravati i pomoć male vrijednosti. Najviši iznos dodijeljenih sredstva po pojedinačnom subjektu koji obavlja privrednu/ekonomsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status i način na koji se finansira u bilo kojem razdoblju od 3 fiskalne godine ne smije premašiti iznos pomoći male vrijednosti od 200.000 eura.

Tabela 1 Opravdani troškovi - Okvir Zajednice za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije

<p><i>Pomoć za projekte istraživanja i razvoja</i></p>	<p>(a) Troškovi osoblja: istraživača, tehničara i drugog pomoćnog osoblja u obimu u kojem je zaposleno na projektu.</p> <p>(b) Troškovi instrumenata i opreme, u obimu u kojem se koriste za projekat i za period korišćenja u projektu. Ukoliko se ti instrumenti i oprema ne koriste za projekat tokom njihovog cijelog vijeka trajanja, opravdanim troškovima smatraju se samo troškovi amortizacije koji odgovaraju vremenu trajanja projekta, kako su obračunati na osnovu dobre računovodstvene prakse.</p> <p>(c) Troškovi zgrada i zemljišta, u obimu u kojem se koriste za projekat i za period korišćenja u projektu. U pogledu zgrada, opravdanim troškovima smatraju se samo troškovi amortizacije koji odgovaraju vremenu trajanja projekta, kako su obračunati na osnovu dobre računovodstvene prakse. Za zemljište, opravdani troškovi su troškovi komercijalnog prenosa ili stvarni kapitalni troškovi.</p> <p>(d) Troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, troškovi znanja i patenata koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke“, kao i troškovi konsultantskih i ekvivalentnih usluga koje se koriste isključivo za projekat.</p> <p>(e) Dodatni režijski troškovi koji su nastali direktno kao rezultat projekta.</p> <p>(f) Drugi operativni troškovi, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda koji su nastali direktno kao rezultat projekta</p>
<p><i>Pomoć za studije izvodljivosti</i></p>	<p>Troškovi studije.</p>
<p><i>Pomoć za izgradnju i nadgradnju istraživačkih infrastruktura</i></p>	<p>Troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu.</p>
<p><i>Pomoć za inovacije za MSP</i></p>	<p>(a) Troškovi pribavljanja, potvrđivanja i odbrane patenata i druge nematerijalne imovine.</p> <p>(b) Troškovi upućivanja visokokvalifikovanog osoblja iz organizacije za istraživanje i širenje znanja ili velikog privrednog društva na rad na aktivnostima istraživanja, razvoja i inovacija na novootvorenom radnom mjestu kod korisnika pod uslovom da se time ne zamjenjuje drugo osoblje.</p> <p>(c) Troškovi savjetodavnih usluga i usluga podrške za inovacije.</p>
<p><i>Pomoć za inovacije procesa i inovacije u organizaciji</i></p>	<p>Troškovi osoblja; troškovi instrumenata, opreme, zgrada i zemljišta, u obimu u kojem se koriste za projekat i za period korišćenja u projektu; troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, troškovi znanja i patenata koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke“; dodatni režijski troškovi i drugi operativni troškovi, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, koji su nastali direktno kao rezultat projekta.</p>

<i>Pomoć za inovativne klustere</i>	
<i>Pomoć za ulaganje</i>	<i>Troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu.</i>
<i>Operativna pomoć</i>	<p><i>Troškovi osoblja i administrativni troškovi (uključujući režijske troškove) koji se odnose na:</i></p> <p><i>(a) podsticanje klastera da bi se olakšala saradnja, razmjena informacija i pružanje ili usmjeravanje specijalizovanih i korisnicima prilagođenih usluga poslovne podrške;</i></p> <p><i>(b) promovisanje klastera radi povećanja učešća novih privrednih društava ili organizacija i povećanja vidljivosti;</i></p> <p><i>(c) upravljanje objektima klastera; i</i></p> <p><i>(d) organizaciju programa obuke, radionica i konferencija kako bi se podržala razmjena znanja, umrežavanje i transnacionalna saradnja.</i></p>

Tabela 2 - Maksimalni intenziteti pomoći - Okvir Zajednice za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije

	<i>Malo privredno društvo</i>	<i>Srednje privredno društvo</i>	<i>Veliko privredno društvo</i>
<i>Pomoć za projekte istraživanja i razvoja</i>			
<i>Fundamentalno istraživanje</i>	100%	100%	100%
<i>Industrijsko istraživanje</i>	70%	60%	50%
<i>- zavisno od djelotvorne saradnje između privrednih društava (za velika privredna društva prekogranična saradnja ili saradnja sa najmanje jednim MSP) ili između privrednog društva i istraživačke organizacije, ili</i> <i>- zavisno od opsežnog širenja rezultata</i>	80%	75%	65%
<i>Ekperimentalni razvoj</i>	45%	35%	25%
<i>- zavisno od djelotvorne saradnje između privrednih društava (za velika privredna društva prekogranična saradnja ili saradnja sa najmanje jednim MSP) ili privrednog društva i istraživačke organizacije, ili</i> <i>- zavisno od opsežnog širenja rezultata</i>	60%	50%	40%
<i>Pomoć za studije izvodljivosti</i>	70%	60%	50%
<i>Pomoć za izgradnju i nadgradnju istraživačkih infrastruktura</i>	50%	50%	50%
<i>Pomoć za inovacije za MSP</i>	50%	50%	-
<i>Pomoć za inovacije procesa i inovacije u organizaciji</i>	50%	50%	15%
<i>Pomoć za inovativne klustere</i>			
<i>Pomoć za ulaganje</i>	50%	50%	50%
<i>- u regionima koji primaju pomoć i koji ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora,</i>	55%	55%	55%
<i>- u regionima koji primaju pomoć i koji ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora</i>	65%	65%	65%
<i>Operativna pomoć</i>	50%	50%	50%